

BRANKO ŠOĆ, dipl.inž.šum.

Podgorica

RENTA U ŠUMARSTVU

Pitanjem rente, ekonomska nauka se počela baviti dosta rano. Ona je istraživana sa različitih polazišta, pa je i razumljivo da su se u rezultatima tih istraživanja javljale i različite interpretacije prirode rente.

Pod rentom se podrazumijeva neradni prihod, kao na pr. od zakupa zemljišta, iznajmljivanja stanova, pozajmice kapitala za izvjesno vrijeme. U klasičnoj engleskoj političkoj ekonomiji, pod izrazom „zemljišna renta” podrazumijeva se plaćanje naknade za korišćenje zemljišta na duže vrijeme, kako je pisao Rikardo, „za prvobitne i neuništive snage zemljišta”. Budući da je ova vrsta rente nastala usljed ograničenosti zemljišta, kao faktora proizvodnje, neki su je, kao na pr. Maltus, smatrali „rentom retkosti (scarcity rent)”. Po Marksu, zemljišna renta, kao ekstraprofit, predstavlja višak vrednosti rada i javlja se u vidu apsolutne i diferencijalne rente.

I. VRSTE RENTE U ŠUMARSTVU

Renta, kao vrsta dohotka iz prirodnih pogodnosti, koja se zasniva na pravu vlasništva ili raspolaganja zemljištem, javlja se u svim onim granama privrede u kojima su prirodni uslovi, a prije svega, zemljište, osnovni činilac proizvodnje, što se, prema tome, odnosi i na šumarstvo. Teoretska analiza pojedinih vrsta rente, uslova koji moraju biti ispunjeni da bi se ona pojavila i aplikacija tih uslova na prilike u šumarstvu, pokazuje, da se u šumarstvu javlja apsolutna renta, diferencijalna renta I i II i monopolska renta.

Apsolutna renta je vrsta rente koja se javlja na najlošijem šumskom zemljištu koje se mora i može koristiti zbog podmirivanja društvenih potreba na drvetu. Proizilazi iz činjenice da je neko vlasnik šumskog zemljišta, odnosno da gazduje šumom. Ona dolazi do izražaja u razlici između tržišne cijene sortimenata drveta i proizvodne cijene tih sortimenata. Ako je tržišna cijena jednaka proizvodnoj cijeni sortimenata drveta proizvedenih na najlošijem šumskom zemljištu, apsolutne rente nema, međutim, ako najlošije šumsko zemljište daje pak, i samo, apsolutnu rentu, bolja šumska zemljišta daju rentu koja predstavlja zbir apsolutne i diferencijalne rente I i II. Pošto je gazdovanje šumama djelatnost svih šumskih gazdinstava, apsolutna renta se javlja u svim tim gazdinstvima (ukoliko se uopšte javlja). Ova renta stavlja šumarstvo, kao privrednu granu, u bolji položaj nego što su privredne grane u kojima zemljište nije osnovni činilac proizvodnje, kao na pr. u industriji. Radi uporedjenja dajemo šemu, na kojoj se lako može uočiti, da razlika između prodajne cijene industrijskih proizvoda i prodajne cijene proizvoda šumarstva predstavlja apsolutnu rentu, dok razlika u proizvodnim troškovima u samom šumarstvu, zbog razlika u bonitetu i položaju, predstavlja diferencijalnu rentu.

INDUSTRIJA		ŠUMARSTVO	
		Najslabije zemljište	Bolje zemljište
Prosječna dobit	Prodajna cijena	Apsolutna renta	Apsolutna renta
Proizvodni troškovi		Prosječna dobit	Prosječna dobit
		Proizvodni troškovi	Proizvodni troškovi
			Diferencijalna renta I i II

Apsolutna renta, kao što vidimo, ne nastaje usljed pogodnijih prirodnih uslova, već može da je daje svako zemljište koje je uključeno u proizvodnju. Proizilazilo bi, da je dohodak iz pogodnih prirodnih uslova samo onaj dio dohotka koji se javlja kao diferencijalna renta I i II. Ovakva tvrdnja, koju izriču neki ekonomisti, nije prihvatljiva budući da se, kako smo već istakli, apsolutna renta javlja po osnovu vlasništva ili prava gazdovanja šumom zajedno sa diferencijalnom rentom. Apsolutna renta, po našem mišljenju predstavlja ustvari tzv. zemljišnu rentu, odnosno prihod od vrednosti zemljišta, računje rečeno, kapitala zemljišta.

Diferencijalna renta I nastaje zbog razlike (diferencije) u plodnosti zemljišta, odnosno, bonitetu šume, kao i zbog povoljnijeg položaja prema tržištu. Da bi ovo bilo što jasnije, prikazaćemo pojavu ove vrste rente na jednom primjeru (po prof. Plavšiću).

Pretpostavimo da imamo tri šumska kompleksa, iste površine, obrasla istom vrstom drveta, iste starosti i jednake udaljenosti od tržišta. Jedina razlika između ovih šumskih kompleksa jeste u bonitetu (plodnosti zemljišta). Ukupni godišnji troškovi jednaki su za svaki kompleks i iznose 300.000 dinara. U kompleksu A godišnji prirast iznosi 300 m³, B - 400 m³ i C - 500 m³. Proizvodna cijena po 1 m³ drveta iznosi

$$\text{- u kompleksu A} = \frac{400.000 \text{ din}}{300 \text{ m}^3} = 1.333,33 \text{ din/m}^3$$

$$\text{- " B} = \frac{400.000 \text{ din}}{400 \text{ m}^3} = 1.000 \text{ din/m}^3$$

$$\text{- " C} = \frac{400.000 \text{ din}}{500 \text{ m}^3} = 800 \text{ din/m}^3$$

Prihodi od prodaje drveta iznosiće:

$$\text{- u kompleksu A} - 300 \text{ m}^3 \times 1.333,33 \text{ din} = 399.990 \text{ dinara}$$

$$\text{- " B} - 400 \text{ m}^3 \times 1.333,33 \text{ din} = 533.320 \text{ "}$$

$$\text{- " C} - 500 \text{ m}^3 \times 1.333,33 \text{ din} = 666.650 \text{ "}$$

Kod tržišne cijene od 1.333,33 din/m³, ekstra dobit ili diferencijalna renta iznosiće:

$$\text{- u kompleksu A} - 399.900 - 400.000 = 10 \text{ dinara}$$

$$\text{- " B} - 533.320 - 400.000 = 133.320 \text{ dinara}$$

$$\text{- " C} - 666.650 - 400.000 = 266.650 \text{ "}$$

Iz ovog primjera se vidi, da kompleks A, sa najlošijim bonitetom, čiju proizvodnju tržište prihvata zbog podmirenja potražnje, ne daje diferencijalnu rentu, dok druga dva kompleksa daju ovu rentu.

Diferencijalna renta položaja predstavlja razliku između troškova transporta za istu količinu drveta od panja u šumi do tržišta pri čemu se imaju u vidu šume najpovoljnijeg položaja prema tržištu u kojima se još uvijek isplati proizvodnja, kao i šume bilo kojeg povoljnijeg položaja prema tržištu.

Diferencijalna renta II nastaje kod ulaganja koja imaju za cilj povećanje plodnosti, odnosno prinosa. Ova vrsta rente dolazi više do izražaja u poljoprivredi, gdje se radi o kratkoročnim ulaganjima čiji efekti se ispoljavaju u najkraćem roku, za razliku od šumarstva, gdje se radi o dugoročnim ulaganjima i efektima koji se ispoljavaju sporo, u manjoj mjeri i na najduži rok.

Monopolska renta je renta koju mogu ostvariti šumska gazdinstva koja imaju proizvode izuzetnog kvaliteta. U šumarstvu, međutim, nema klasičnog primjera korišćenja izuzetnog kvaliteta nekih proizvoda za povećanje prodajnih cijena. Ova renta ustvari proizilazi iz monopolske cijene i nije posljedica razlike u proizvodnim troškovima.

II. NAČINI UTVRĐIVANJA RENTE (DOHOTKA IZ PRIRODNIH POGODNOSTI)

Najveći broj autora, koji su se bavili problemom rente i načinom njenog utvrđivanja, imali su kao osnovno polazište, ostvareni dohodak. Od 1974. kada je bila utvrđena obaveza utvrđivanja dohotka iz prirodnih pogodnosti (renta), izrađen je veći broj metodologija. Navodimo, u osnovnom, neke elemente metodologije koju je izradio Centar za ekonomska istraživanja pri Institutu društvenih nauka u Beogradu, 1981:

D

$$1. \frac{BUR \times (DRP - ARP) \times BRP + SA \times S}{}$$

2. NLD/NLD rp

3. RC = IUP/IFO itd.

Kod čega znači:

D - dohodak preduzeća

BUR - broj uslovnih radnika

DRP - dohodak u privredi Republike

ARP - akumulacija u privredi Republike

BRP - broj radnika u privredi Republike

SA - stepen akumulacije u odnosu na prosječno upotrebljena sredstva

S - sredstva organizacije itd.

Očigledno je da se radi o veoma komplikovanom načinu utvrđivanja dohotka iz izuzetnih pogodnosti (rente) opterećenog brojnim pokazateljima, što je, svakako, uticalo na to, da ova metodologija nije našla primjenu u praksi.

Problemom načina utvrđivanja dohotka iz prirodnih pogodnosti bavili su se, zatim, brojni ekonomisti i šumarski stručnjaci. Pisane su mnoge metodologije i oko toga vođene veoma značajne i duge rasprave da li se renta uopšte javlja u našim uslovima ili ne, kao i oko načina utvrđivanja rente, posebno u šumarstvu. Jedan od značajnijih priloga po ovom pitanju predstavljala je, svakako, studija „Dohodak iz izuzetnih pogodnosti”, objavljena u Ljubljani, 1984. godine. Ocjenjujući da se radi o zanimljivom načinu utvrđivanja rente (dohotka iz prirodnih pogodnosti) u oblasti šumarstva, navešćemo, primjer mogućeg obrasca za ovo (po prof. Kavčić).

Obim proizvodnje po godišnjem planu gazdovanja u m³

Proizvodi	Godišnji obim proizvodnje	Od toga u uslovima	
		boljim	slabijim
- Četinarska oblovina	62.332	40.138	22.194
- Lišćarska oblovina	43.700	23.000	20.700
- Prostorno drvo	22.020	10.520	11.500
U K U P N O:	128.052	73.658	54.394

Kvalitet proizvoda po godišnjem planu proizvodnje

u m³

Proizvodi	Kvalitet po JUS-u			Ukupno
	I klasa	II klasa	III klasa	
Četinarska oblovina	10.500	30.750	21.082	62.332
Lišćarska oblovina	30.000	-	13.700	43.700
Prostorno drvo	10.000	5.000	7.020	22.020

Cijene proizvoda po važećem cjenovniku

din/m³

Proizvodi	I vrste	II vrste	III vrste
Četinarska oblovina	3.360	2.580	2.020
Lišćarska oblovina	2.460	-	1.570
Bukovo ogревно drvo	1.570	1.340	1.120

Polazeći od ovih podataka, kao i podataka o planiranim troškovima po nosiocima, kalkulacijska prodajna cijena, pomoću koje će se doći do veličine dohotka iz prirodnih pogodnosti, utvrđuje se na osnovu sledećih elemenata (i na sledeći način):
u dinarima

Red. br.	Elementi kalkulacije	Planirani troškovi Slabiji uslovi	Bolji uslovi
1.	Promjenljivi dio materijalnih troškova sa amortizacijom	10.758.497	17.426.125
2.	Stalni dio materijalnih troškova sa amortizacijom	8.284.137	6.695.732
3.	Promjenljivi dio planiranih LD	5.027.757	6.148.454
4.	Promjenljivi dio planiranih drugih obaveza iz dohotka	4.950.000	6.078.403
5.	Planirani doprinosi i davanja iz dohotka u vezi sa 3 i 4	1.403.879	2.812.177
6.	Stalni dio planiranih LD	3.720.530	9.187.655
7.	Stalni dio planiranih drugih obaveza iz dohotka	1.870.330	3.605.585
8.	Planirani doprinosi i izdvajanja iz dohotka u vezi sa 6 i 7	949.238	2.942.445
9.	Izdvajanja u fond zajedničke potrošnje	890.750	1.629.889
10.	Izdvajanja u rezervni fond	531.321	876.841
11.	Izdvajanja u poslovni fond	1.376.028	2.608.970
12.	Planirani doprinosi i izdvajanja iz dohotka u vezi sa 9, 10 i 11	142.345	194.724
13.	<i>Kalkulacijska prodajna cijena</i>	<i>39.904.812</i>	<i>60.207.000</i>
14.	Planirana proizvodnja	22.194 m ³	40.138 m ³
15.	Kalkulacijska prodajna cijena po jedinici proizvoda (13:14)	1.798 din/m ³	1.500 din/m ³

Prema tome, prosječna kalkulacijska prodajna cijena za četinarsku oblovinu iznosi

$$KPC = \frac{1.798 \times 22.194 + 1.500 \times 40.138}{62.332 m^3} = 1.606 \text{ din/m}^3$$

Prosječna tržišna prodajna cijena četinarske oblovinu iznosi

$$\text{PTPC} = \frac{3.360 \times 10.500 + 2.580 \times 30.750 + 2.020 \times 21.082}{62.332 \text{ m}^3} = 2.522 \text{ din/m}^3$$

Rentu (dohodak iz prirodnih pogodnosti) za četinarsku oblovinu po jedinici proizvoda, u ovom slučaju, bi predstavljala razlika između prosječne tržišne prodajne cijene i kalkulacijske prodajne cijene tj. $2.522 - 1.606 = 916 \text{ din/m}^3$.

Treba napomenuti, da se kod obračuna kalkulacijske prodajne cijene sva šumska gazdinstva moraju služiti istim tzv. standardizovanim normama i troškovima sječe, izrade iznošenja i izvlačenja i dr. po jedinici mjere, određenog sortimenta i vrsti radova.

Na, i jedna ovakva metodologija utvrđivanja rente (dohotka iz prirodnih pogodnosti) po ocjeni nekih naših poznatih šumarskih stručnjaka naišla je na osnovanu kritiku. Tako na pr. profesor Kraljić, čiji radovi u ovoj oblasti predstavljaju značajan doprinos u razmatranju problema rente u šumarstvu, upozorava na mogućnost subjektivnog operisanja sa količinom korišćenih sredstava (što utiče na troškove proizvodnje), kao i subjektivne ocjene uslova proizvodnje (bolji i slabiji uslovi, mjerila za ovo) od čega zavisi i razlika u ostvarivanju rente.

Renta objektivno, postoji, smatra prof. Sabadi, ali je njena veličina jedva određiva. Svaki pokušaj izračunavanja rente u šumarstvu mora početi od nekih konstanti. Te konstante su, svakako cijene sortimenata drveta, konstantni troškovi, norme rada itd. Sve ovo, a naročito cijene drvnih sortimenata, jeste u stalnim oscilacijama. Osim ovoga, šumska gazdinstva različito računaju troškove šumsko - uzgojnih radova, drugačije vrednuju opštekorisne vrednosti šuma itd. Renta, i njezina realizacija zavisi o svim navedenim i nekim drugim navedenim činiocima i oscilira neprekidno. Time što se ona ne može egzaktno utvrditi, teško je i operisati sa nekakvim iznosima koji bi na ime rente pripali ovome ili onome. Po mišljenju prof. Sabadija, najispravnije bi bilo, ako bi se renta, ukoliko je moguće pouzdano utvrditi, ostavila šumarstvu, koje ta sredstva treba usmjeravati u proširenu reprodukciju.

U zemljama visokorazvijenog šumarstva u srednjoj Evropi, u kojima dominira privatna svojina nad šumama renti se, kao ekonomskoj kategoriji u šumarstvu, pridaje odgovarajući značaj. Kako na šumu, odnosno, sastojinu, tako i na šumsko zemljište, gleda se kao na kapitale koji treba da donose stalno jednake prinose i prihode u raznim vidovima, pa i u vidu rente. Otuda, u „klasičnoj“ ekonomici šumarstva imamo zemljišnu i šumsku rentu. Zemljišna renta zasniva se na vrednosti, kapitalu šumskog zemljišta šumska, renta na vrednosti, kapitalu zemljišta i šume (sastojine), koja raste na tom zemljištu. I jedna i druga renta identifikuju se sa čistim prihodom. Prema prof. Plavšiću, do čistog prihoda za neku šumu dolazi se na taj način što se prethodno utvrdi prosječno prirast po 1 ha ukupne proizvedene drvne mase u ophodnji. Taj prirast se razvrstava po sortimentima koje sadrži sastojina zrela za sječu. Umnoškom drvne mase sortimenata i njihove prosječne tržišne prodajne cijene dobija se prosječni godišnji bruto prihod prosječnog godišnjeg prirasta. Po odbitku troškova sječe i izrade, iznošenja i izvlačenja, šumsko-uzgojnih troškova, gradnje i održavanja šumskih puteva, troškova uređivanja, zaštite šuma i troškova uprave, dobija se čist prihod, koji se, ponavljamo, identifikuje sa šumskom rentom. Taj čisti prihod, odnosno šumska renta po jedinici površine, sadrži i zemljišnu rentu, koja, prema istraživanjima, kako navodi prof. Plavšić, iznosi oko 20% čistog prihoda (šumske rente).

Prednost ovakvog postupka za utvrđivanje rente jeste u tome što ne operiše sa dugim razdobljem i dalekim, budućim prihodima, kao i stoga što se prosječni prirast može lako i sigurno utvrditi ili na osnovu prirasno-prihodnih tablica ili direktnim mjerenjem u odnosnoj šumi.

Da bi se stekla pretstava o veličini čistog prihoda (šumske rente) samo za jedno stablo, navešćemo odnosne podatke za tri osnovne vrste drveća:

Prečnik stabla na 1,33 m	S m r ĉ a B o r B u k v a		
	čist prihod (šumska renta) u dinarima		
10	224	175	100
20	2.500	1.875	1.750
30	6.500	5.750	6.500
40	10.750	11.750	9.500
50	17.500/2,47 m ³	20.000/2,41 m ³	13.750/2,78 m ³

Mantel, W.: Waldwertung, Minhen, 1968, str.49

Zemljišna renta, koja čini oko 20% čistog prihoda (šumske rente), izvedena na osnovu gornjih podataka, iznosila bi za 1 stablo:

Prečnik na 1,33 sm	S m r ĉ a B o r B u k v a		
	zemljišna renta u dinarima		
10	45	35	20
20	500	375	350
30	1.300	1.150	1.300
40	2.150	2.350	1.900
50	3.500/2,47 m ³	4.000/2,41 m ³	2.750/2,78 m ³

Iz ovoga priizilazi da bi samo zemljišna renta po 1 m³ iznosila:

- za smrću kod prečnika od 50 sm - 1.417 dinara
- za bor " " - 1.670 "
- za bukvu " " - 989 "

Iz jedne ovakve računice može se zaključiti kakvo bogatstvo i kakav društveni kapital predstavljaju naše ekonomske šume koje su date na gazdovanje šumskih gazdinstvima, te kakvo je to gazdovanje i korist od njega za društvo, i kako se ono mora konačno valorizovati da bi se najzad mogla ostvariti jedna ekonomski zdrava politika i u šumarstvu. Navešćemo, takođe, radi ilustracije, i vrednosti zemljišne rente za šumske površine, koje godišnje, po 1 ha, iznose u dinarima:

Vrste drveća	Bonitet (klasa prihoda)				
	I	II	III	IV	V
	zemljišna renta u dinarima po 1 ha				
S m r ĉ a	23.750	20.000	16.250	12.500	8.750
B o r	17.500	15.000	11.250	7.500	6.250
B u k v a	10.000	7.500	2.500	1.250	-

Mantel, W.: Waldbewertung, Minhen, 1968, str. 168.

Kao što smo već naveli, zemljišna renta iznosi oko 20% čistog prihoda odnosno šumske rente. Da bi utvrdili godišnji čist prihod, odnosno godišnju šumsku rentu po 1 ha, za navedene vrste drveća koristili smo veće procentualno učešće zemljišne rente - 25%, kako bi dobili relativno manji iznos šumske rente tj. čistog prihoda, imajući u vidu znatnu iskorišćenost našeg šumskog fonda.

Vrste drveća	Bonitet (klasa prihoda)				
	I	II	III	IV	V
	čist prihod (šumska renta) u dinarima po 1 ha				
S m r ĉ a	95.000	80.000	65.000	50.000	35.000
B o r	70.000	60.000	45.000	40.000	25.000
Bukva	40.000	30.000	10.000	5.000	-

Služeći se navedenim polaznim vrednostima, kako zemljišne, tako i šumske rente (što podrazumijeva odgovarajuću ophodnju zrelosti za sječú i puni obrast), dajemo u prilogu tabele 1 i 2. vrednosti jednodobnih sastojina sa iznosima zemljišne i šumske rente za smrčú i bukú na III bonitetu (računajući da je to i srednji bonitet naših ekonomskih šuma).

U svakom konkretnom slučaju, navedene veličine rente potrebno je svesti na stvarni obrast odnosno sastojine, iako značajnije sniženje obrasta, nije ispravno, jer u svakom slučaju predstavlja rezultat lošeg gazdovanja. Kod mješovitih sastojima, veličine rente u tabelama treba svesti i na odgovarajuće učešće po vrstama. Tako na pr. mješovita sastojina smrčú i bukú, starosti 80 godina, na III bonitetu, pri obrastu 0,7 i učešću vrsta smrčú 30%, bukú 70%, dala bi po 1 ha godišnju šumsku rentu u iznosu od 16.835 dinara (smrčú $65.000 \times 0,7 \times 0,3 = 13.650$ din., bukú $6.500 \times 0,7 \times 0,7 = 3.185$ dinara). Ako bi ovaj iznos (16.835 din/ha) uzeli kao prosječan godišnji čist prihod - šumsku rentu - po jedinici površine, ukupan godišnji čist prihod naših 220.000 ha društvenih, privrednih šuma iznosio bi 3.713.000.000 dinara.

ZAKLJUČNE NAPOMENE

1. Renta u šumarstvu postoji. Osnovni uslov postojanja rente u šumarstvu jeste potrajnost u gazdovanju, odnosno iskorištavanju šuma u granicama prirasta.

2. Zanimarivanje rente, kao ekonomske kategorije i instrumenta gazdovanja u šumarstvu i njeno ideološko odbacivanje imalo je za naš šumski fond veoma štetne posljedice. One se ogledaju u opštem padu proizvodnje i reprodukcije u šumarstvu.

3. Renta u šumarstvu se ne javlja ukoliko ono posluje sa gubicima što je svakako posljedica trajnijeg negativnog uticaja subjektivnih faktora (loše gazdovanje šumama, neracionalna organizacija, grupno-svojsko ponašanje i dr.).

4. Utvrđivanje rente u šumarstvu može se vršiti dvojako od ostvarenog dohotka ili od prihodne vrednosti šume. U prvom slučaju moguće je uplitanje mnogih subjektivnih ocjena, što vodi netačnom utvrđivanju njene veličine. U drugom slučaju, renta nastaje kao objektivno utvrđena veličina analožno utvrđivanju čistog katastarskog prihoda za kulturu šuma. Polazeći od ovoga, jasno je da rentu u šumarstvu ne mogu utvrđivati šumska gazdinstva, kojima su šume povjerene na gazdovanje, već odgovarajuće naučno-istraživačke institucije u šumarstvu (koje se bave uređivanjem šuma).

5. Dosljedan pristup pitanju rente povlači za sobom preispitivanje dosadašnje politike kao i koncepta organizacije u šumarstvu, u krajnjoj liniji uspostavljanje plaćanja naknade za zakup šuma i šumskog zemljišta i periodično bilansiranje uspjeha poslovanja u šumarstvu.

LITERATURA

1. KRALJIĆ, B.: Ekonomski elementi proizvodnje socijalističkog šumarstva, Zagreb, 1952.
2. KRALJIĆ, B.: Kritičan pogled na utvrđivanje rente propisane u Zakonu o šumama Slovenije, Šumarski list, Zagreb, 1986, str. 15-28.
3. MANTEL, W.: Waldbewertung, Minhen, 1968.
4. NENADIĆ, Đ.: Računanje vrijednosti šuma, Zagreb, 1922.
5. PLAVŠIĆ, M.: Šumarska ekonomika, Zagreb, 1949.
6. SABADI, R.: Ekonomika šumarstva, Zagreb, 1986.
7. CIMPERŠEK, M.: Računalniško vrednotenje gazdov, Gozdarski vestnik, Ljubljana, 1988, str. 416-422.

TABELA VREDNOSTI SASTOJINA I RENTE ZA BUKVU III DONIJET
- obrast 1,0 -

Tabela br. 1.

1	2	3	4	5		6	7	8	
				Vrednost sastojine na panju dinara	Sječivi prihod dinara			Nezrelost apsolutna dinara	zrelost line %
10	-	737.500	-	737.500	100	-	-	2.254	-
20	3,5	1.256.250	-	1.256.250	100	-	-	3.887	-
30	6,3	1.875.750	-	1.873.750	100	-	-	4.608	-
40	10,2	2.533.750	557.500	1.976.250	78,0	354,5	6,236	28.881	28.881
50	13,9	3.216.250	1.372.500	1.843.750	57,3	134,3	9,174	36.498	36.498
60	17,3	3.933.750	2.877.500	1.056.250	26,8	36,7	11,229	44.918	44.918
70	20,4	4.836.250	4.328.750	507.500	10,5	11,7	13,812	55.250	55.250
80	23,1	5.681.250	5.681.250	-	0,6	0,6	16,250	65.000	65.000

NAPOMENA: Podaci od 1 - 7 Mantel, W. Waldbewertung, Minhen, 1968, str. 187. -

TABELA VREDNOSTI SASTOJINA I RENTE ZA BUKVU III BONITET
- obrast 1,0 -

Tabela br. 2.

Starost godina	Srednji prečnik sm	Vrednost sastojine na panju dijala	Sjedići prihod dinars	Nazrelost za sjenu		Godišnja renta po 1 ha zemljišta		
				Sjedići prihod dinars	Sjedići prihod dinars	Sastojina line %	5:4 %	Summa u dinarima
1	2	3	4	5	6	7	8	9
10	-	875.000	-	875.000	100	-	799	-
20	2,0	975.000	-	975.000	100	-	891	-
30	4,8	1.091.250	-	1.391.250	100	-	998	-
40	7,9	1.233.750	66.250	1.167.500	94,6	1.762,3	1.128	4.520
50	11,3	1.358.750	133.750	1.125.000	90,1	915,4	1.243	4.979
60	14,6	1.501.250	301.250	1.200.000	79,9	398,3	1.374	5.504
70	17,8	1.627.500	575.000	1.520.500	64,7	183,0	1.490	5.967
80	20,9	1.772.500	876.250	896.250	50,6	102,3	1.624	6.500
90	23,7	1.971.250	1.222.500	748.750	38,0	61,2	1.805	7.222
100	26,3	2.195.000	1.611.250	584.250	26,6	36,2	2.010	8.042
110	28,7	2.428.750	2.146.250	282.500	11,6	13,2	2.234	8.936
120	30,9	2.717.500	2.717.500	-	-	-	2.500	0.000

NAPOMENA: Podaci od 1 - 7 - Mantel, W.: Waldberwertung, München, 1968, str. 193. -